

Innovació Didàctica en les Arts Visuals

Codi: 102034

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Mar Morón Velasco

Correu electrònic: Mar.Moron@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mar Morón Velasco

Prerequisits

Per a cursar aquesta assignatura, es recomanable tenir aprovades les assignatures obligatòries de l'àrea, del Grau d'EP i/o del Grau d'EI: "Educació musical i visual", EP2; "Educació musical, visual i aprenentatge", EP3; "Educació de les arts visuals I", EI3 i "Educació de les arts visuals II", EI3.

Aquesta assignatura forma part de la menció d'EDUCACIÓ PERFORMATIVA DE LES ARTS.

Objectius

Actualment, l'escola com a institució s'està transformant d'acord amb els canvis socials i culturals i emergeixen nous debats sobre el paper del coneixement, la construcció de la identitat i la visualitat en la formació dels infants. En aquest context de canvi i un cop assolides les competències relacionades amb la pràctica de l'art i dels llenguatges artístics, els estudiants han de poder reflexionar i intervenir com a educadors d'acord amb les possibilitats i els reptes que afronta l'escola, des de la perspectiva d'innovar a través de l'art i la cultura visual.

Aquesta assignatura proporciona als estudiants les bases per a la innovació en didàctica de les arts visuals i la seva aplicació a l'aula, entenent que els canvis en l'educació artística no sorgeixen d'una iniciativa individual sinó de la col·laboració entre els múltiples agents implicats en la pràctica (infants, educadors, artistes i treballadors culturals, principalment). Per aquesta raó, l'assignatura està molt lligada al pràcticum de quart curs, i ha de poder orientar a l'estudiant en la planificació i la intervenció didàctica en aquest context de canvi.

En definitiva, en aquesta assignatura es plantegen com a principals objectius:

. investigar sobre projectes d'educació artística que s'estiguin realitzant en l'actualitat a nivell nacional i internacional,

- . dissenyar projectes interdisciplinaris i inclusius per educar en les arts i a través de les arts, i
- . conèixer institucions i professionals vinculats a l'educació artística.

Competències

Educació Infantil

- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a orientador de pares i mares amb relació a l'educació familiar en el període 0-6.
2. Adquirir criteris i recursos per assessorar i intervenir en l'etapa d'educació primària.
3. Capacitat d'organització del treball personal i el conjunt per dur a terme les tasques requerides des de l'assignatura.
4. Conèixer les tècniques digitals adequades per a la pràctica artística.
5. Estar obert als indicis de canvi estètics, socials i culturals que possibilitin eludir els estereotips estètics o didàctics.
6. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
7. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
8. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
9. Mostrar-se competent en la comprensió i la divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.

Continguts

ÀMBIT CULTURAL: Visions contemporànies de l'educació artística

- 1.1. Debats i estat de l'educació de les arts visuals
- 1.2. Currículums d'educació artística en el context internacional
- 1.3. Xarxes i projectes d'innovació en educació artística

INTERVENCIONS EDUCATIVES: Innovació, currículum i recerca en l'educació a través de les arts visuals

- 2.1. Bases per a la innovació en didàctica de les arts visuals i la seva aplicació a l'aula.
- 2.2. Estratègies i processos orientats a la construcció d'un projecte d'innovació a través de l'art.
- 2.3 El paper de l'avaluació en educació artística.
- 2.4. Metodologies visuals de recerca.

ÀMBIT PRODUCTIU: Col·laboració i pràctiques dialògiques en l'educació de les arts visuals

- 3.1. Projectes basats en el diàleg entre educadors, artistes i treballadors culturals
- 3.2. Infància, identitats i aprenentatges en diàleg en educació artística
- 3.3. Aprenent a col·laborar: de la interpretació a la producció de l'art i la cultura visual
- 3.4. La recerca a través de l'art a la Facultat de Ciències de l'Educació.

Metodologia

L'ASSIGNATURA SEGUIRÀ UNA METODOLOGIA PRÒPIA DE L'EDUCACIÓ PERFORMATIVA APLICADA A LES ARTS I A LA RECERCA EDUCATIVA EN GENERAL, UNA PEDAGOGIA ACTIVA.

Les sessions s'aniran intercalen entre:

- . exposicions de projectes innovadors d'educació artística per part de la professora,
- . propostes de pràctiques artístiques per a realitzar al taller: individuals i en grup,
- . tutories per compartir els treballs d'investigació que s'estiguin portant a terme, i exposicions finals a classe,
- . preparació d'un projecte ApS (Aprenentatge i Servei) entre tots els estudiants: consistirà en dissenyar, conduir i avaluar intervencions artístiques per als infants de l'escola Bellaterra.
- . pràctiques dialògiques sobre temes relacionats amb "la innovació didàctica de les arts visuals", a partir de textos, documentals audiovisuals o visites a exposicions.
- . visita-taller al Departament d'Educació del MNAC per conèixer les seves funcions, els rols dels professionals i l'enginyeria per a dissenyar projectes interdisciplinars i inclusius en les arts i a través de les arts per als infants d'Educació Primària.

TOTES LES SESSIONS SERAN PRESENCIALS (revisar cronograma).

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part del professorat	45	1,8	2
Tipus: Supervisades			
Seminaris d'investigació, anàlisi i producció.	30	1,2	5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Investigació i treballs de camp	75	3	5, 6, 7

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren a la taula. L'alumne/a haurà d'haver aprovat tots els treballs per a poder aprovar l'assignatura. L'assistència a classe és obligatòria (mínim d'un 80%), així com la participació activa en la realització del treball en grup. El/La professor/a es compromet a donar les indicacions necessàries a l'alumnat per tal que pugui superar l'assignatura i a supervisar i tutoritzar la realització dels treballs. A meitat de l'assignatura, el professorat donarà el seu feedback sobre el procés d'aprenentatge individual i grupal.

Tots els treballs que s'aniran fent al llarg de l'assignatura, s'hauran d'anar incorporant a un web personal que cada estudiant dissenyarà.

Es prega UNA ACTITUD ACTIVA, POSITIVA I DE RESPONSABILITAT en relació a l'àrea, als assistents, a les activitats i als espais.

La recuperació consistirà en millorar aquells treballs que no han assolit els objectius demanats, la nota màxima d'aquesta recuperació serà un 5.

Hi haurà una proposta especial per aquells estudiants que vulguin accedir a una Matrícula d'Honor.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

CREACIÓ D'UN WEB INDIVIDUAL_CONTINGUT DEL WEB	Data avaluació	Data recuperació
INTRODUCCIÓ. 5%		
BLOC I. ÀMBIT CULTURAL. 25%	1r lliurament	1 semana després de saber la nota final
. Reflexió sobre textos i audiovisuals (individual)	Lliurament final	
. Treball d'investigació: Projectes Innovadors d'Educació en les arts/educació a través de les arts (grupal)		*Lliurament del web amb la revisió de les tasques no superades (gener 21)
BLOC II. INTERVENCIIONS EDUCATIVES. 30%	1r lliurament	
. Projecte d'Aprenentatge i Servei. EL BIG DRAW. ESCOLETA + UAB (grupal)	Lliurament final	
. Visita-taller al MNAC_relació museu-escola (individual)		
BLOC III. ÀMBIT PRODUCTIU. 20%	1r lliurament	
. Del monotip a la creació literaria (individual-grupal)	Lliurament final	
. Altres propostes de pràctica artística (individual-grupal)		
PER A SABER MÉS... (individual)	Lliurament final	
CONCLUSIONS (individual). 10%	Lliurament final	
Actitud activa i participativa. 10%	Tot el curs	

Hi hauran 2 lliuraments del web: 1r lliurament, durant l'assignatura (novembre 20, es lliurà l'enllaç del web) i el lliurament final (gener 21).

DATA DE RECUPERACIÓ: una setmana després de saber la nota final. La recuperació s'adaptarà a les mancances de cada alumne. La nota màxima de la recuperació serà un 5.

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà en demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per a ser "una bona mestra" / "un bon mestre": participació activa a les classes, responsabilitat i rigor en el treball autònom, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i a on es respectin les diferències. El/la professora de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació a aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura. Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua i les llengües vehiculars que consten a la guia docent. L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
BLOC I. Reflexions sobre textos i audiovisuals. INDIVIDUAL	10%	0	0	6
BLOC I. Treball d'investigació: Projectes Innovadors d'Educació en les arts/educació a través de les arts. GRUP	15%	0	0	1, 2, 3, 5, 7, 8
BLOC II. Projecte d'Aprenentatge i Servei. EL BIG DRAW. ESCOLETA + UAB. GRUP	25%	0	0	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
BLOC III. Presentació de processos i resultats de propostes artístiques. INDIVIDUAL 10%, GRUP 10%	20%	0	0	2, 7
Conclusions de l'assignatura. Per a saber més... Bibliografia. INDIVIDUAL	10%	0	0	2, 5, 6, 7
Disseny i creació d'un web individual, recull dels treballs realitzats. INDIVIDUAL	10%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Participació activa durant l'assignatura. INDIVIDUAL	10%	0	0	3, 6, 7

Bibliografia

Articles i llibres

- ACASO, M (2009) La educación artística no son manualidades. Madrid: La Catarata
- AGIRRE, I. (2000). Teorías y prácticas en educación artística: ideas para una revisión pragmática de la experiencia estética. Navarra: Universidad de Navarra.
- AGRA, M.J; TRIGO, C.; PIMENTEL, L; TORRES de EÇA, T. (Eds.). Desafios da educação artística em contextos ibero americanos. Portugal: Ediciones APECV, Associação de Professores de Expressão e Comunicação Visual : 36-47 [http://www.apecv.pt/anexos/publicacoesapecv/livro_desafios.pdf]
- ANDERSON, T.; GUSSAK, D.; HALLMARK, K.K. & PAUL, A. (Eds.). (2010). Art Education for Social Justice. Reston A.V: NAEA.
- BAMFORD, A. (2009). El factor ¡Wuuu!. El papel de las artes en la educación. Barcelona: Octaedro.
- CAHNMANN-TAYLOR, M. i SIEGESMUND, R. (Eds.) (2008). Arts-Based Research in Education. New York i Londres: Routledge.
- DALTON, P. (2001). The Gendering of Art Education. Modernism, Identity and Critical Feminism. Buckingham

& Philadelphia: Open University Press.

DUNCUM P. (Ed.) (2006). *Visual Culture in the Art Class: Case Studies*. Reston: NAEA.

EFLAND, A. (2004). *Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum*. Barcelona: Octaedro.

EFLAND, A.; FREEDMAN, K. i STUHR, P. (2003). *La educación en el arte postmoderno*. Barcelona. Paidós.

ELLSWORTH, E. (2005). *Posiciones en la enseñanza. Diferencia, pedagogía y poder de la direccionalidad*. Madrid: Akal.

ELLSWORTH, E. (2005). *Places of Learning: Media, Architecture and Pedagogy*. Nova York: Routledge.

FREEDMAN, K. (2006). *Enseñar la cultura visual. Currículum, estética y la vida social del arte*. Barcelona: Octaedro.

GAROIAN, C.R. (1999). *Performing Pedagogy: Towards an Art of Politics*. Albany: State University of New York Press.

GAROIAN, C.R. & GAUDELIUS Y.M. (2008). *Spectacle pedagogy: Art, politics, and visual culture*. Albany: State University of New York.

GAUDELIUS, Y. i SPEIRS, P. (Eds.). *Contemporary Issues in Art Education*. Nova York: Prentice Hall.

GIROUX, H.A. (1997). *Cruzando límites: trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós.

GREENE, M. (2005). *Liberar la imaginación. Ensayos sobre imaginación, cambio y arte social*. Barcelona: Graó.

HERNÁNDEZ, F. (2007). *Espigador@s de la cultura visual*. Barcelona: Octaedro.

LUKE, C. (Comp.). (1999). *Feminismos y pedagogías en la vida cotidiana*. Madrid: Morata.

MARÍN VIADEL, R. (2003). (Coord.). *Didáctica de la educación artística para primaria*. Madrid: Pearson Education.

MARÍN VIADEL, R. (2005) (Coord.). *Investigación en educación artística : temas, métodos y técnicas de indagación sobre el aprendizaje y la enseñanza de las artes y culturas visuales*. Granada: Universidad de Granada.

SILVA, T.T. Da (2001). *Espacios de identidad. Nuevas visiones del currículum*. Barcelona: Octaedro [Edición original 1999].

VALLVÉ, LI. (2010). *Tiene que llover al revés*. Barcelona: Octaedro.

VENTURA, M. i HERNÁNDEZ, F. (2008). *La organización del currículum por proyectos de trabajo*. Barcelona: Octaedro.

VV.AA. (2010). *Transductores. Pedagogías colectivas y políticas espaciales*. Granada: Centro de Arte José Guerrero. [Catàleg accessible on-line: <http://issuu.com/blogguerrero/docs/transductores>]

Associacions d'Educació Artística

International Society for Education through Art (InSEA): <http://www.insea.org/>

The National Society for Education in Art and Design (NSEAD): <http://www.nsead.org/home/index.aspx>

National Art Educationl Association (NAEA): <http://www.arteducators.org/>

Red Iberoamericana de Educación Artística (RIAEA): <http://redeiberoamericanadeeducacionart.ning.com/>

Col·legi de Doctors i Llicenciats en Belles Arts i Professors de Dibuix de Catalunya (COLBACAT): <http://www.colbacat.cat/>